

Mentors de la inclusió sociolaboral

Joves formats com a monitors d'oci caminen cap a una feina acompanyats per persones grans que, altruïstament, els ajuden. Són tandems d'edat dispar, missió comuna i enriquiment mutu.

Carme
ESCALES

¿On va tot el saber que ja no es comparteix ni s'aplica més quan s'ha deixat d'estar en actiu en una professió? ¿I com pot accedir algú a aquest coneixement des d'àmbits socials, culturals i generacionals llunyans, des de mons personals desconeguts?

Les dues preguntes tenen la seva resposta en la figura del mentor. El mentor és un conseller o guia, com Manel Carreras, un enginyer industrial de 65 anys, de Barcelona, ara jubilat, que al llarg de la seva vida laboral va treballar en les àrees econòmiques de l'àmbit empresarial. La seva saviesa i experiència serveixen avui de coixí en l'acompanyament humà que Carreras brinda, escoltant vivències i inquietuds de present i futur de Sergio Fernández. És un jove de 22 anys de l'Hospitalet de Llobregat que va estudiar fins a segon curs d'ESO i després es va formar en el projecte educatiu Aprenentatge Servei, en què es combinen processos d'aprenentatge i servei a la comunitat. Fernández és voluntari de l'esplai Can Serra de l'Hospitalet. Va ser allà on va conèixer l'existència del projecte Tresca de la Fundació Catalana de l'Esplai (FCE). «Tresca és una oportunitat per a la inclusió social de joves a través de l'oci», defineix la responsable de l'àrea social de la FCE, Maria Bruno. Joves d'entre 18 i 25 anys en situació de vulnerabilitat o risc social reben una formació integral, personal i social, perquè l'objectiu és la inclusió a nivell laboral, però també dotar-los d'habilitats per a una vida autònoma, i amb tot plegat obrir-se pas en el món laboral.

«Més de 200 joves s'han format ja com a monitors d'activitats d'oci des que vam començar, el 2010, a Catalunya. Des del mes de setembre passat ho fem també a Portugal i Itàlia», explica Maria Bruno. Triar el món de l'oci com a porta d'entrada en el món laboral significa que amb

<p>JOAN CUATRECASAS TITULAT MERCANTIL</p> <p>«D'experiència en l'oci no en tinc, però sí en la vida, i això és el que puc aportar als joves»</p>	<p>SHEILA PICALLO ALUMNA DE TRESCAT</p> <p>«Tinc 20 anys i necessito ajuda, perquè m'atrau la psicologia, els serveis socials i la rebosteria»</p>	<p>MANEL CARRERAS ENGINYER INDUSTRIAL</p> <p>«Li agrairia a Sergio que no em faci cas, sinó que el que li dic li serveixi per pensar i decidir»</p>
---	---	--

EXPERIÈNCIA INTERGENERACIONAL Jove i gran

«Una premissa és configurar les oenagés com a espais intergeneracionals i com a entitats que promociïn la trobada intergeneracional sobre la base de la ciutadania comuna. Es tracta que siguin la punta de llança de la col·laboració i la solidaritat entre persones de diferents edats». El catedràtic d'Antropologia de la Universitat Autònoma de Madrid Carlos Giménez Romero planteja així el seu convenciment sobre el benefici social de la labor conjunta entre persones de diferents generacions, així com el paper primordial que exerceixen les oenagés de tot el món com a facilitadores de la trobada entre aquestes persones. Superar la fragmentació entre edats i generacions com un repte, treballar programes intergeneracionals i enfocar-ho com un complement de l'aliança de classes, igualtat de gènere o interculturalitat, són punts que la Fundació Esplai inclou en el seu debat

sobre Ciutadania i ONG, com a plantejament davant el nou paper del tercer sector vist el canvi d'època que viu la nostra societat. En el decàleg proposat com a vies de camí útils per afrontar aquests canvis socials, la col·laboració entre persones de diferents generacions té assignat un lloc propi. El punt número set d'aquest decàleg ho proposa de la manera següent: «La incorporació de joves i grans, i la suma de capacitats i actius intergeneracionals, són elements nuclears per a un canvi de la societat en termes d'equitat i justícia. L'esperança de vida més àmplia i la possibilitat d'exercir una ciutadania activa per part de les persones grans, més enllà del seu cicle laboral, representen una aportació d'un valor incalculable. Les oenagés poden ser espais intergeneracionals per excel·lència que superin estereotips i fragmentacions socials per raó d'edat i, a la vegada, escenaris de trobada i treball compartit per una causa comuna.»

la titulació que obtenen aquests joves en educació en oci, poden optar a treballar en menjadors escolars, esplais diaris o colònies.

«En l'última edició finalitzada del projecte Tresca, el 27% dels joves participants s'han vinculat de forma voluntària a entitats educatives i socials del territori, el 20% han entrat al mercat laboral i el 16% han reprès el seu procés formatiu», explica Bruno. Tresca contempla tant la formació com l'acompanyament de l'alumne en el procés d'inclusió. I en aquest camí, l'educació en valors té un pes específic. Responsabilitat, compromís social, interculturalitat i tolerància són alguns d'aquests valors primordials que enfunden la formació dels joves i que, gràcies al programa de mentoria en què Manel Carreras i Sergio Fernández participen, arriben d'una forma molt especial.

Voluntaris sèniors

Aprofitant l'experiència i la capacitat contrastada d'adults jubilats o en vies de ser-ho, que ofereixen de manera voluntària el seu temps i saviesa, la Fundació Catalana de l'Esplai ha creat la fórmula que reforça l'acompanyament dels joves que ja han realitzat la seva formació, amb la figura d'un mentor, aquell voluntari sènior que promourà itineraris d'inserció laboral o nous canals formatius, així com processos de creixement personal.

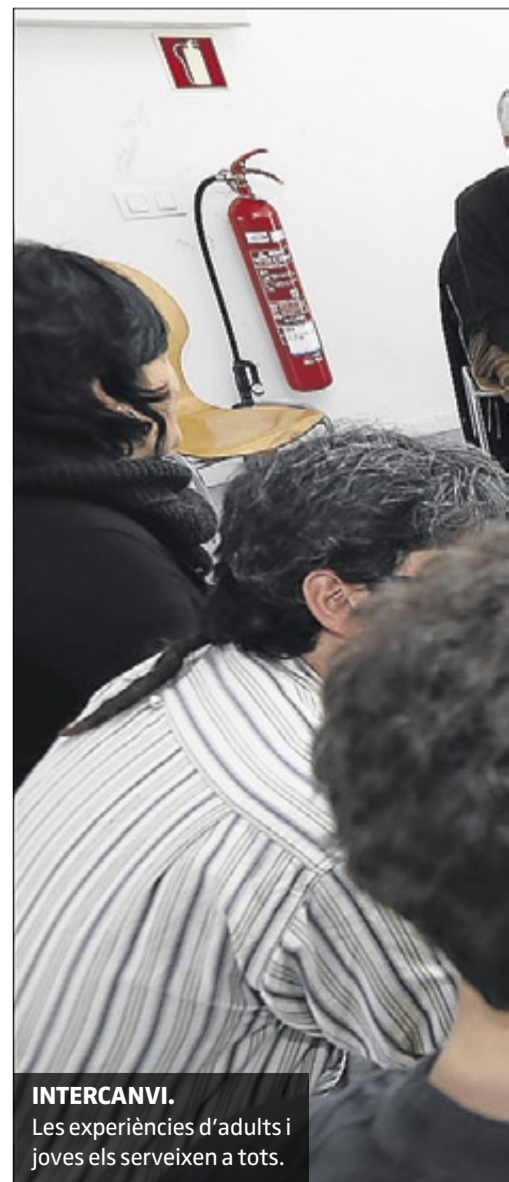
«Nosaltres podem aportar-los la nostra opinió, dins d'un extraordinari respecte. Som un punt de referència per ajudar-los a pensar en totes les possibilitats que estan al seu abast», considera Manel Carreras. «Per a mi, ell és com la figura d'un pare o un avi, algú que ha treballat molt i comparteix el que ha après en la vida», expressa Sergio Fernández, el jove amb qui Carreras es troba una vegada cada 15 dies. «No tenim solucions, i menys en aquest context laboral en què estem, però podem parlar de tots els possibles i, per exemple, jo li puc explicar a Sergio com ens agrada, en l'empresa en què vaig treballar, que arribessin els nous empleats», comenta Carreras.

En el model marc del programa de mentoria, s'estableix que el jove i el mentor s'han de veure, on ells convinguin, com a mínim dues hores una vegada cada 15 dies. «Poden compartir aficions també, es tracta d'interconnectar», detalla la responsable de l'àrea social de la FCE, Maria Bruno. «Tots dos firmen un document de compromís que recull els objectius i les metes al llarg del procés, que dura almenys sis mesos, encara que és ampliable», puntualitza Bruno. «El mentor, al seu torn, adquireix una formació inicial, d'entre 12 i 20 hores, dins del pla de voluntariat, en què li expliquem les habilitats i les competències necessàries per a la seva nova labor i el situem en el perfil dels joves», afegeix.

Són els joves, que ja han superat la seva formació en oci (150 hores), els qui trien el seu mentor. Cada un d'aquests últims es pot ocupar de dos o tres joves com a màxim i, prèviament a l'elecció, presenten la seva candidatura davant el conjunt

RELACIÓ HUMANA.
Mentors i joves, a la seu de la Fundació Catalana de l'Esplai.

INTERCANVI.
Les experiències d'adults i joves els serveixen a tots.

JOSEP GARCIA

de joves que participen en el programa. Que el jove es pugui plantejar en quin punt es troba en la seva vida i què li agradaria aconseguir, també a nivell personal, és l'objectiu del projecte vital que contempla el pla de treball del mentor. En el programa de mentoria de Tresca hi participen actualment deu mentors i 15 joves.

Una vegada al mes, educadors socials, pedagogs i psicòlegs revisen el desenvolupament del programa, i tots els dubtes i avanços que es vagin generant a través d'aquesta interconnexió intergeneracional entre el jove i el mentor. A més, el mentor té sempre a la seva disposició un referent a la Fundació Catalana de l'Esplai, que al seu torn és un exmentor voluntari, a qui també pot acudir si ho necessita.

La resolució de conflictes, l'escolta activa, els vincles afectius i l'empatia són alguns dels aspectes en què treballen mentors i joves com a base útil per a la futura integració sociolaboral d'aquests últims. «El més important és l'oportunitat que representa aquesta experiència de compartir un procés que no és fàcil, en la vida de ningú, i comptar amb un espai per comentar-lo i per tractar de crear una inserció sociolaboral més adaptada i intel·ligent», declara un altre dels mentors participants en el programa de la FCE, Antonio Cenea. És psicòleg social, de 65 anys.

Donar i rebre

«Aprenc a respirar, a prendre aires diferents, perquè dels joves he d'aprendre contextos diferents, he de saber escoltar les seves dificultats i sentiments», expressa Cenea, que exerceix la seva labor de mentor amb Arturo Archille i Pol Mateo, dos joves de Sant Boi de 20 i 18 anys. «Els em pregunten i es qüestionen moltes coses, i això m'activa, m'obliga a revisar les meves respostes», detalla el mentor d'aquests joves. «La riquesa més gran que he rebut és descobrir com ells descodifiquen el que nosaltres hem viscut en altres moments», conclou Cenea.

Aquest any, 200 joves participaran en el projecte de formació en oci de Tresca, 125 d'ells a Catalunya, 50 a Portugal i 25 a València. «Normalment, la meitat dels alumnes s'apunten al programa de mentoria», assenyalen des de la FCE.

Doctors, enginyers, empresaris, qualsevol persona amb ganes i temps de ser mentor en una experiència com la que la FCE ha implementat, es pot postular per fer-ho. «No hi ha cap límit, encara que cada persona ha de passar uns filtres que garanteixin que encaixa amb el perfil que demana el nostre programa», explica Maria Bruno. «Jo crec que acabaré rebent més del que donaré», diu Joan Cuatrecasas, titulat mercantil de Caldes d'Estrac, de 75 anys. «D'entrada, ells m'aporten joventut i ganes de fer coses», declara. El jove que acompanya Cuatrecasas, Joan Romero, vol ser cuiner. «De moment, ens expliquem la vida, però jo li veig moltes ganes», apunta el seu mentor. ≡

JOSEP GARCIA

En el programa de mentoria de Tresca, de la Fundació Catalana de l'Esplai, participen actualment 10 mentors i 15 joves

«Els pregunten i es qüestionen moltes coses, i això m'activa, m'obliga a revisar les meves respostes», diu Cenea, que assessora l'Arturo i el Pol.